

การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ: กรณีศึกษาศูนย์รักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับภัยคุกคามจากการก่อการร้าย

พัลลภ ศิริโชติ¹ และกฤษณพงศ์ พุตระกูล²

วันรับ : 22 ตุลาคม 2566 วันแก้ไข : 21 พฤศจิกายน 2566 วันยอมรับเผยแพร่ : 29 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

การศึกษครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ เจ้าหน้าที่สนับสนุนทางยุทธวิธี เจ้าหน้าที่การข่าว และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานในด้านการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ รวมจำนวนทั้งหมด 10 ราย ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ ได้แก่ 1. ด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง 2. ด้านการบูรณาการในการปฏิบัติงาน ได้แก่ 2.1 การทำงานระหว่างบุคคลภายในทีม และ 2.2 การทำงานกับหน่วยงานภายนอก และ 3. ด้านระบบในการปฏิบัติงาน ได้แก่ 3.1 ระเบียบ ขั้นตอน ตามสายบังคับบัญชา 3.2 การใช้อาวุธในการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ และ 2) แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ 2.1 ด้านการคัดเลือกบุคลากร ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน 2.2 ด้านการประสานความร่วมมือและพัฒนาบุคลากร ควรต้องมีการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มากยิ่งขึ้น 2.3 ด้านการบูรณาการหน่วยงานด้านการข่าว โดยการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะในรูปแบบ Homeland Security ของประเทศไทย และ 2.4 ด้านการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ครอบคลุม เพื่อให้รองรับและคุ้มครองตามกฎหมายในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ ภัยคุกคาม การก่อการร้าย

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาอาชญวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

² อาจารย์คณะอาชญวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต

A Study of Challenges and Impediments to the Performance of VIP Security Personnel: A Case Study of A Security Center Concerning the Terrorism Threat

Punlop Sirichot¹ & Krisanaphong Poothakool²

Received Date: October 22, 2023 Revised Date: November 21, 2023 Accepted Date: November 29, 2023

Abstract

The objectives of the study were 1) to examine the challenges and barriers that impede the performance of VIP security personnel; 2) to develop guidelines for enhancing the work efficiency of VIP security personnel. This qualitative study consists of ten interviews with key informants with experience working in the security of influential individuals, including news officers, tactical support officers, significant security officers, and police officers. The findings revealed that 1) The following are challenges and impediments to the performance of VIP security personnel: 1. The aspect of the political environment; 2. The operational integration component comprises 2.1 Collaboration among team members and 2.2 Partnership with external agencies; and 3. The operational systems consist of 3.1 Chain-of-command-compliant regulations with procedures and 3.2 Weapons usage during security operations involving key personnel; and 2) Guidelines for enhancing the productivity of VIP security personnel; 2.1 Criteria should be applied to the selection of personnel based on their knowledge and capability to perform their assigned duties; 2.2 Coordination and personnel development necessitate increased collaboration and coordination among pertinent agencies; 2.3 With regard to the integration of news agencies through the establishment of a specialized unit known as Homeland Security in Thailand; and 2.4 With regard to the enactment of legislation safeguarding VIP security personnel by ensuring that their powers, obligations, and responsibilities are comprehensive so as to support and protect them in the course of their lawful operations.

Keywords: VIP security personnel, Threat, Terrorism

¹ Graduate student, Faculty of Criminology and Justice Administration, Rangsit University

² Lecturer, Faculty of Criminology and Justice Administration, Rangsit University

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันประเทศไทย พบกับภัยคุกคามในหลายรูปแบบทั้งภัยคุกคามที่เกิดจากธรรมชาติ และภัยคุกคามที่เกิดจากมนุษย์ แต่ภัยที่ส่งผลกระทบต่อการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมอย่างมากมาย คือ ภัยคุกคามที่เกิดจาก “มนุษย์” ที่กล่าวเช่นนี้ เนื่องจากมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะต้องเป็นผู้วางแผน ควบคุม และปฏิบัติตามมาตรการการรักษาความปลอดภัยต่างๆ ที่ถึงแม้ว่าจะถูกกำหนดขึ้นอย่างรัดกุมเพียงใด หากบุคคลผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ขาดวินัย ฝ่าฝืนระเบียบ หรือทุจริต อันเป็นเหตุในความลับรั่วไหล หรือสถานที่ ทรัพย์สินเกิดความเสียหายแล้ว แผนการมาตรการ หรืออุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยที่กำหนดขึ้น ก็จะได้รับประโยชน์โดยสิ้นเชิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการป้องกันภัยคุกคามการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์ด้วยกันเอง จึงควรมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ เพื่อปกป้องผลประโยชน์และสร้างความมั่นคงให้กับชาติ

จากประวัติศาสตร์ในประเทศไทยที่ผ่านมาได้เกิดเหตุการณ์การลอบสังหารหรือความพยายามในการลอบสังหารบุคคลสำคัญ หรือผู้นำของประเทศมาแล้วหลายครั้ง ซึ่งการลอบสังหารส่วนใหญ่จะเป็นการลอบสังหารเพื่อหวังผลทางการเมือง จากการเห็นต่างการเมืองหรือความต้องการที่จะเปลี่ยนผ่านทางการเมือง ส่งผลกระทบถึงโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และสร้างความหวาดระแวงต่อกันระหว่างผู้มีผลประโยชน์และเสียผลประโยชน์ จึงทำให้การลอบสังหารกลายเป็นวิธีการตอบโต้รวมไปถึงการสร้างสถานการณ์ เพื่อเป็นการแย่งชิงให้ได้มาซึ่งอำนาจ ผลประโยชน์ทางการเมือง เป็นการลดทอนกำลังของฝ่ายที่มีอำนาจหรือเพื่อเป็นการสกัดการก้าวสู่อำนาจ (ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง, 2557)

ประเทศไทยได้ปรากฏเหตุการณ์ความรุนแรงในสังคมเพื่อการช่วงชิงอำนาจและผลประโยชน์ทางการเมืองมาอย่างยาวนาน เป็นการแสดงให้เห็นถึงกระบวนการในการก่ออาชญากรรม พฤติกรรมของอาชญากร ผู้ที่อยู่เบื้องหลังหรือองค์กรอาชญากรรมที่จะส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศ รวมไปถึงความสัมพันธ์และความเชื่อมั่นระหว่างต่างประเทศเป็นอย่างมาก อีกทั้งเมื่อไม่นานมานี้ยังมีข่าวการลอบสังหารนักการเมืองท้องถิ่นในประเทศไทย และการลอบสังหารบุคคลสำคัญอดีตนายกรัฐมนตรีชินโซ อาเบะ ของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยได้มีระบบและมาตรการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ โดยมี ศูนย์รักษาความปลอดภัย (ศรภ.) หรือ Armed Forces Security Center (AFSC RTARF) เป็นหน่วยงานราชการทหาร ภายใต้สังกัดกองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยข่าวทางทหาร มีผู้บัญชาการเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งศรภ.มีภารกิจหลักด้านกิจการข่าวกรองทางทหารการต่อต้านการข่าวกรองทางทหาร การข่าวกรองทางทหารสื่อสาร การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อความมั่นคงของชาติ การรักษาความปลอดภัย สถาบัน และบุคคลสำคัญ การปฏิบัติกิจการข่าวกรอง รวมทั้งประสานความร่วมมือด้านการข่าว กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและได้จัดตั้ง กอง 8 ศูนย์รักษาความปลอดภัยกองบัญชาการทหารสูงสุด เพื่อกิจการร่วมถวายความปลอดภัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รวมทั้งร่วมถวายหรือร่วมให้ความปลอดภัยแก่ประมุขชาวต่างประเทศ ราชอาคันตุกะ รักษาความปลอดภัยแก่บุคคลสำคัญทางทหาร บุคคลสำคัญทางทหารต่างประเทศ และบุคคลสำคัญอื่นใดตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย(ศูนย์รักษาความปลอดภัย,

2566) แต่ก็ยังเกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาถึงระบบการทำงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญและศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่จะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญที่มีอยู่ในเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นถึงปัญหาในด้านกฎหมายที่ไม่คุ้มครองเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยผู้ปฏิบัติงานอารักขาบุคคลสำคัญ ในขณะที่ตกอยู่ในเหตุการณ์ที่จะต้องใช้กำลังและอาวุธในการระงับเหตุที่เกิดขึ้น จึงเป็นที่มาที่ทำให้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ เพื่อที่จะทำการค้นคว้าหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ในด้านของกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย (Research Objectives)

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 ทฤษฎีความขัดแย้ง (Conflict Theory)

ผู้มีบทบาทในทฤษฎีนี้ คือ Vold (1958) ผู้ซึ่งแต่งหนังสือ “ทฤษฎีอาชญาวิทยา” (Theoretical Criminology, อ้างถึงใน จอมเดช ตรีเมฆ, 2564) กล่าวว่าความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนในสังคมสามารถนำไปอธิบายไม่ใช่เฉพาะแต่การออกกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น แต่ยังสามารถใช้อธิบายพฤติกรรมของอาชญากรได้เช่นกัน ความขัดแย้งไม่ได้เป็นปรากฏการณ์ที่ผิดปกติของสังคม ในทางตรงกันข้ามเป็นปรากฏการณ์พื้นฐานของทุกสังคม กลุ่มจะเกิดความขัดแย้งกับกลุ่มอื่น เมื่อผลประโยชน์และวัตถุประสงค์ไม่ตรงกัน หรือรุกรานกันและกัน หรือเกิดการแย่งชิงผลประโยชน์ เมื่อความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้พัฒนาขึ้นมาจะทำให้สมาชิกของแต่ละกลุ่มจงรักภักดีต่อกลุ่มของตนเองมากยิ่งขึ้น และจะต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จของกลุ่มตนเองลักษณะเช่นนี้จะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่มตลอดเวลา

ทฤษฎีความขัดแย้งได้อธิบายถึงสาเหตุที่สำคัญจากพฤติกรรมของอาชญากร ซึ่งการช่วงชิงอำนาจและผลประโยชน์ทางการเมืองนั้นได้สร้างความขัดแย้งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกระทำความผิดเมื่อผลประโยชน์นั้นไม่ตรงตามวัตถุประสงค์หรือขัดผลประโยชน์ที่พึงต้องการจะได้รับจากอำนาจทางการเมือง รวมไปถึงความไม่พอใจในการครองอำนาจของฝ่ายที่ปกครองบ้านเมืองหรือทำหน้าที่บริหารประเทศ จึงนำไปสู่ความขัดแย้งและนำมาซึ่งความรุนแรงในการแสดงออก เช่น การชุมนุม การลอบทำร้ายหรือลอบสังหารบุคคลสำคัญ เพื่อหวังผลประโยชน์จากผลของการกระทำที่เชื่อว่าสามารถเปลี่ยนแปลงหรือพลิกขั้วอำนาจทางการเมืองได้

1.2 ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention)

การป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) หมายถึง การคาดการณ์หรือประเมินล่วงหน้าเกี่ยวกับช่องทางหรือโอกาสของการกระทำความผิด หรือสภาพการณ์อาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งความพยายามที่จะกระทำการใด ๆ เพื่อเป็นการสกัดกั้นมิให้มีการกระทำความผิดใด ๆ เกิดขึ้น Jeffery (Jeffery, 1971) กล่าวว่า การควบคุมอาชญากรรม จะมีความแตกต่างกับวิธีการลดอาชญากรรม กล่าวคือ การป้องกันเป็นการควบคุมอาชญากรรมโดยตรง ซึ่งการควบคุมโดยตรงประกอบไปด้วยการใช้มาตรการของการลดช่องทางหรือโอกาสในการกระทำความผิด ส่วนการลดอาชญากรรมเป็นการควบคุมอาชญากรรมโดยอ้อม มาตรการโดยอ้อมที่นำมาใช้ ได้แก่ การอบรมวิชาชีพ การให้การศึกษา การจำคุก การคุมประพฤติ การพักการลงโทษ เป็นต้น

ในการป้องกันอาชญากรรม เนื้อหาของการปฏิบัติ เรียกว่า “The Practice of Crime Risk Management” คือ การปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงของการเกิดอาชญากรรม การจัดการดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดแบบระบบ (Systematic Approaches) ซึ่งจะทำให้ปัญหาอาชญากรรมลดลงอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการรักษาความมั่นคงและปลอดภัย (Security) และความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจสังคมให้ดีขึ้นของผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม (Crime Victims) ในการจัดการความเสี่ยงของการเกิดอาชญากรรมจะก่อให้เกิด

- 1) เกิดเคลื่อนย้ายความเสียหายทั้งหมด หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงทั้งหมด
- 2) การลดความเสี่ยงลง โดยการลดลงของขนาดความสูญเสีย และความบาดเจ็บที่อาจเกิดขึ้น
- 3) ขยายความเสี่ยงผ่านทางกายภาพ เช่น เพิ่มประตูล็อกอัตโนมัติ นำมาเป็นมาตรการในการลดความเสี่ยง ทำให้เป็นอุปสรรคในการประกอบอาชญากรรม โดยเป็นการเพิ่มระยะเวลาของการปฏิบัติการของอาชญากร และสามารถตรวจจับการบุกรุกของอาชญากรได้
- 4) ย้ายความเสี่ยงโดยการซื้อประกัน เพื่อจะนำไปชดเชยค่าเสียหายได้ หรือเรียกว่าเป็นการแบ่งสรร หรือเฉลี่ยความเสียหายให้หน่วยงานอื่นร่วมรับผิดชอบในการสูญเสียที่เกิดขึ้น
- 5) ยอมรับความเสียหายที่เกิดขึ้นบางส่วน และหามาตรการป้องกันเพิ่มเติม

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมการเมือง

อาชญากรรมการเมือง หมายถึง การกระทำต่อรัฐบาลในทางผิดกฎหมาย หรือการที่รัฐบาล ตัวแทนของรัฐบาล กระทำต่อบุคคล กลุ่มคน หรือสาธารณชน ในทางผิดกฎหมาย (Vetter and Silverman, 1986) Clinard and Quinney (1973) ได้แบ่งอาชญากรรมทางการเมืองไว้ 2 ประเภท ดังนี้

- 1) อาชญากรรมที่กระทำต่อรัฐบาล คือ ความพยายามที่จะประท้วง แสดงความเชื่อ หรือการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งให้เกิดขึ้นแก่โครงสร้างทางสังคม อาชญากรรมที่กระทำต่อรัฐบาลนี้มีพฤติกรรมที่แสดงออกหลายอย่าง

1.1) การกบฏ (Treason) หมายถึง การกระทำที่เป็นอันตรายต่อประเทศตามกฎหมายอาญาที่ได้กำหนดไว้ตามมาตรา 113 และมาตรา 114

1.2) การยุยง (Sedition) หมายถึง การใช้คำพูดหรือการกระทำโดยตั้งใจที่ส่งเสริมให้ประชาชนเป็นปฏิปักษ์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือรัฐบาล

1.3) การก่อวินาศกรรม (Sabotage) หมายถึง การทำลายเครื่องจักรกล ถนน สะพาน หรือการทำลายแผนการ โดยมีจุดมุ่งหมายอย่างลับเพื่อไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ปรากฏในกฎหมายอาญา มาตรา 122

1.4) การฆ่าบุคคลสำคัญ (Assassination) หมายถึง การฆ่าบุคคลที่มีความสำคัญในทางการเมืองด้วยเหตุผลทางการเมือง ตามที่ปรากฏในกฎหมายอาญา มาตรา 107 มาตรา 109 มาตรา 289(2)

1.5) การก่อการร้าย (Terrorism) หมายถึง การใช้ความรุนแรงโดยมิได้คาดคิดเพื่อ ช่มชู้หรือคุกคามประชาชนโดยมีวัตถุประสงค์ในการเมือง การก่อการร้ายนี้เน้นเรื่องการใช้ความรุนแรงและ วัตถุประสงค์ในการเมืองเป็นสำคัญ

2) อาชญากรรมที่กระทำโดยตัวแทนของรัฐบาล เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถกระทำผิดต่อบุคคลอื่นได้ นอกจากนี้ยังมีความผิดในระดับระหว่างประเทศ โดยในบรรดาอาชญากรรมทางการเมืองนี้อาชญากรรมที่ได้รับความสนใจมากที่สุด คือ การก่อการร้าย นั่นมีทั้งที่กระทำโดยบุคคลนอกวงรัฐบาลและกระทำโดยบุคคล ในรัฐบาล (อรรถพร ชูบำรุง และอุษิษา เลิศโตมรสกุล, 2555)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประสิทธิ์ ลับไพร (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญในเขตทำเนียบรัฐบาล

มนตรี จุ้ยยิ้ม (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานการอารักขาบุคคลสำคัญของ ภาคเอกชนในประเทศไทย

พุทธิรักษ์ ยุติธรรม (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ระบบมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ : กรณีศึกษาศูนย์รักษาความปลอดภัยกองบัญชาการกองทัพไทย

เสนาะ พรรณพิกุล (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

อติพัฒน์ รักสนอง (2553) ปัญหาและอุปสรรคในการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญศึกษากรณี ข้าราชการตำรวจกองบัญชาการตำรวจสันติบาล

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ : กรณีศึกษาศูนย์รักษาความปลอดภัย เกี่ยวกับภัยคุกคามจากการก่อการร้าย เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ (Quantitative Research)

1.1 ข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสาร

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสาร ได้แก่ หนังสือ ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ระบบการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ มาตรการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ เป็นต้น

1.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(Key informants) จำนวนทั้งสิ้น 10 ราย

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 10 ราย โดยมีรายละเอียดผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

1) เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ ที่ทำหน้าที่ติดตามบุคคลสำคัญ ที่มีประสบการณ์การทำงานในด้านอารักขาบุคคลสำคัญมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 – 20 ปี หรือมีประสบการณ์หรืออยู่ในเหตุการณ์บุคคลสำคัญถูกลอบทำร้าย จำนวน 2 ราย

2) เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ ที่ทำหน้าที่เป็นส่วนล่วงหน้า ที่มีประสบการณ์การทำงานในด้านตรวจสอบความปลอดภัยของสถานที่สำคัญและเส้นทางที่บุคคลสำคัญเดินทางเป็นประจำมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 – 20 ปี จำนวน 2 ราย

3) เจ้าหน้าที่สนับสนุนทางยุทธวิธี (CAT) ที่มีประสบการณ์การทำงานในด้านการระงับเหตุร้ายต่างๆมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 2 ราย

4) เจ้าหน้าที่การข่าว ที่มีประสบการณ์การทำงานในด้านการข่าวที่เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ จำนวน 2 ราย

5) เจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่มีประสบการณ์การทำงานในด้านการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ จำนวน 2 ราย

3. เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยจะกำหนดประเด็นคำถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ผู้วิจัยจะดำเนินการทำหนังสือเชิญจากคณะอาจารย์และการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อขออนุญาตต้นสังกัดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเมื่อได้รับอนุญาตจากต้นสังกัดแล้ว ผู้วิจัยจะนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ไว้ก่อนการสัมภาษณ์ โดยจะเตรียมคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์จะมีโครงสร้างแบบหลวม สามารถยืดหยุ่นได้ ไม่มีการกำหนดหรือเรียงลำดับของหัวข้อคำถามจะเป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิดสลับกันไป ตามสถานการณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย โดยไม่สร้างความอึดอัดกับผู้ให้ข้อมูล และจะขออนุญาตใช้เครื่องมือบันทึกเสียงและจดบันทึกเพื่อความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มเดียวกันจะได้ชุดคำถามชุดเดียวกัน โดยผู้วิจัยได้ออกแบบชุดคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ทั้งหมด 5 ชุด สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 กลุ่ม

4. จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ : กรณีศึกษาศูนย์รักษาความปลอดภัย เกี่ยวกับภัยคุกคามจากการก่อการร้าย” ผู้วิจัยจึงได้ยื่นขออนุมัติการรับรองจริยธรรมการวิจัยจาก “คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต (Rangsit University – Ethical Research Board: RSU – ERB)” และได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต โครงการประเภทแบบเร่งด่วน (Expedited Review) เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2566 ตามหนังสือรับรองโครงการวิจัย (Certificate Approval เลขที่ COA. No. RSUERB2023-111)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและเนื้อหา (Content Analysis) และการบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ เพื่อนำไปสู่การตอบคำถามในการวิจัย

ผลการวิจัย (Results)

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ : กรณีศึกษาศูนย์รักษาความปลอดภัย เกี่ยวกับภัยคุกคามจากการก่อการร้าย” โดยผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการศึกษา เพื่อตอบวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ

ด้วยบริบทสถานการณ์ของประเทศไทยซึ่งอยู่ท่ามกลางความขัดแย้งทางการเมืองมาอย่างยาวนานนั้นเกิดเหตุการณ์พยายามการลอบสังหารหรือการลอบทำร้ายบุคคลสำคัญอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการลอบสังหารนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งมีสาเหตุจากความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์ และความมุ่งหมายในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยการกระทำดังกล่าวนั้นถือเป็นการกระทำความผิด และเป็นอาชญากรรมที่อยู่ในรูปแบบการก่อการร้ายที่เป็นภัยคุกคามสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ จึงทำให้ประเทศไทยได้นำหลักการระบบการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญซึ่งมีต้นแบบมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา คือ U.S. Secret Service นำมาใช้เพื่อป้องกันและลดโอกาสในการลอบสังหารหรือการลอบทำร้ายบุคคลสำคัญให้เกิดความปลอดภัยสูงสุด ซึ่งสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง จากการแบ่งฝักฝ่ายทางการเมืองของกลุ่มผู้เห็นต่างทางการเมือง และหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งทำให้เกิดความเสี่ยงต่อความปลอดภัยต่อตัวบุคคลสำคัญ และสร้างความยากลำบากในการประสานงาน ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และงานด้านการข่าว

1.2 ด้านการบูรณาการในการปฏิบัติงาน โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) การทำงานระหว่างบุคคลภายในทีม จากการหวังผลประโยชน์ทับซ้อน การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นเพื่อให้ได้ผลงาน การเอาเปรียบ ที่สร้างความขัดแย้งและความแตกแยกในการปฏิบัติงานภายในทีม และ 2) การทำงานกับหน่วยงานภายนอก ความแตกต่างทางด้านหลักการและวิธีการในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงสายบังคับบัญชาและชั้นยศที่สูงกว่า

1.3 ด้านระบบในการปฏิบัติงาน โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ระเบียบ และขั้นตอน ตามสายบังคับบัญชา ที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดมากกว่าเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยจากหน่วยงานเอกชน (พลเรือน) 2) การใช้อาวุธในการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ ไม่มีขอบเขต อำนาจหน้าที่ และข้อกฎหมายที่ชัดเจนในการรองรับการปฏิบัติงาน

2. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ

การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ จะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยในการเสริมสร้างศักยภาพในขีดความสามารถได้อย่างครบทุกมิติ ทั้งในระดับนโยบายจนนำไปสู่ระดับผู้ปฏิบัติงาน โดยมีแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ ดังนี้

2.1 ด้านการคัดเลือกบุคลากร ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบ มีความเสียสละ มีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน สร้างความสามัคคีภายในทีมโดยการร่วมรับฟังและแก้ไขปัญหาร่วมกัน และควรมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ออกไปปฏิบัติงาน การเลื่อนชั้นยศ และค่าตอบแทนตามผลงานอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม

2.2 ด้านการประสานความร่วมมือและพัฒนาบุคลากร ควรต้องมีการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มากยิ่งขึ้น และการจัดฝึกอบรมร่วมกันระหว่างหน่วยงาน เพื่อสร้างความเข้าใจในหลักการของการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.3 ด้านการบูรณาการหน่วยงานด้านการข่าวโดยการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะ ควรมีการพัฒนาด้านการข่าว และการบูรณาการองค์ความรู้และความสามารถเฉพาะทางจากหน่วยงานต่างๆเข้ามามีบทบาทร่วมกัน เพื่อใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างครบทุกมิติ และควรให้มีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจ ในรูปแบบ Homeland Security ของประเทศไทย เพื่อภารกิจในการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ และรักษาความมั่นคงของประเทศจากภัยคุกคามและการก่อการร้าย

2.4 ด้านการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ ควรออกกฎหมายเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ครอบคลุม เพื่อให้รองรับและคุ้มครองตามกฎหมายในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)

1. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ

1.1 ปัญหาและอุปสรรคด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง

เกิดจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยต้องปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ โดยเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ภายใต้บริบทการแบ่งฝ่ายทางการเมือง ส่งผลให้เกิดฝ่ายที่ไม่สนับสนุนทางการเมืองหรือฝ่ายที่เสียประโยชน์นั้นมีความมุ่งหมายที่จะสร้างสถานการณ์และภัยคุกคามจากการก่อการร้ายได้ง่ายมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดอาชญากรรมทางเมือง (Clinard and Quinney, 1973 อ้างถึงใน อรรถพร ชูบำรุง และอุษิษา เลิศโตมรสกุล, 2555) ซึ่งได้อธิบายว่าเป็นอาชญากรรมที่กระทำต่อรัฐบาล คือ ความพยายามที่จะประท้วง แสดงความเชื่อ หรือการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งให้เกิดขึ้นแก่โครงสร้างทางสังคม อาชญากรรมที่กระทำต่อรัฐบาลนี้มีพฤติกรรมที่แสดงออกหลายอย่าง อาทิ การฆ่าบุคคลสำคัญในทางการเมืองด้วยเหตุผลทางการเมือง การก่อการร้ายที่เน้นเรื่องการใช้ความรุนแรงและวัตถุประสงค์ในทางการเมืองเป็นสำคัญ ดังนั้น มูลเหตุด้านสภาพแวดล้อมที่มีสาเหตุจากปัญหาทางการเมืองนั้น กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญนั้นประสบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในด้านการประสานงาน และการไม่ให้ความร่วมมือของผู้ที่เห็นต่างจากฝ่ายรัฐบาล ซึ่งผลพวงจากปัญหาทางการเมืองจึงทำให้เกิดเหตุปะทะกับกลุ่มผู้เห็นต่างทางการเมืองภายในประเทศที่ผ่านมาอย่างรุนแรง ทำให้เกิดความเสี่ยงในด้านความปลอดภัยของตัวบุคคลสำคัญ โดยส่งผลกระทบต่องานด้านการข่าวที่เกิดข้อจำกัดในการหาข้อมูล อาทิ ข้อมูลส่วนตัวของตัวบุคคลสำคัญ ข้อมูลที่มีการรั่วไหลจากสื่อ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้มีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการวางแผนการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ รวมไปถึงการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดสถานการณ์การลอบสังหารหรือลอบทำร้ายบุคคลสำคัญซึ่งเป็นไปด้วยความยากลำบาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญอย่างมาก

1.2 ปัญหาและอุปสรรคด้านการบูรณาการในการปฏิบัติงาน

รูปแบบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลที่สำคัญนั้นมีระบบการทำงานเป็นทีม โดยจะต้องยึดหลักการในเรื่องการทำงานที่เกี่วกันเป็นสำคัญ ในบางครั้งอาจเกิดปัญหาในการทำงานระหว่างบุคคล โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การทำงานระหว่างบุคคลภายในทีม ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีความขัดแย้งของการหวังผลประโยชน์ทับซ้อนจากการปฏิบัติงาน การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นในการสร้างผลงาน เพื่อนำไปสู่ความก้าวหน้าในสายงานของตน ส่งผลให้เกิดความแตกแยก เกิดความไม่เข้าใจต่อกัน เกิดการเอาเปรียบ และความบั่นทอนในการปฏิบัติงานภายในทีม จากการศึกษางานวิจัยของ ประสิทธิ์ ลับไพบรี (2552) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญในเขตท่าเรือรัฐบาล ได้สรุปไว้ว่า ปัจจัยด้านผลกระทบจากการบริหารงานของรัฐบาลด้านการชุมนุมทางการเมืองในพื้นที่โดยรอบท่าเรือรัฐบาลมีผลกระทบต่อการรักษาความปลอดภัยของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมากที่สุด ปัจจัยรองลงมา ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงานน้อยที่สุด ปัจจัยด้านค่าตอบแทนและผลประโยชน์น้อยที่สุด และ 2) การทำงานกับหน่วยงานภายนอก ที่มีความแตกต่างทางด้านหลักการ วิธีการ และสายการบังคับ

บัญชา ชั้นยศ ที่สูงกว่าเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงบางครั้งไม่เป็นไปตามแผนงานที่ได้วางไว้ เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน หรือเกิดความคลาดเคลื่อนในสาระสำคัญ

1.3 ปัญหาและอุปสรรคด้านระบบในการปฏิบัติงาน

ระบบในการปฏิบัติงานการรักษาความปลอดภัยในหน่วยงานภาครัฐของประเทศไทย โดยยึดหลักการ วิธีการ ที่เป็นมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยจากประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศต้นแบบ แต่ด้วยสถานการณ์จริงที่ต้องเผชิญนั้น เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเองนั้นก็ไม่สามารถปฏิบัติงานตามหลักการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากกฎหมายในประเทศไทยมีความแตกต่างกับประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะประเทศสหรัฐอเมริกามีกฎหมายรองรับสำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยโดยเฉพาะ แต่ประเทศไทยนั้นไม่มีกฎหมายรองรับ หากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยมีความจำเป็นที่จะต้องใช้อาวุธเพื่อป้องกันบุคคลสำคัญจะต้องรับโทษทางกฎหมายอาญาเสมือนบุคคลทั่วไปที่กระทำความผิด ซึ่งหลักสำคัญของระบบการรักษาความปลอดภัยนั้นเป็นการป้องกันและลดโอกาสของความเสี่ยงเพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์การลอบสังหารหรือลอบทำร้ายบุคคลสำคัญ และวิธีการจัดการกับเหตุดังกล่าวที่เกิดขึ้น จากการศึกษาทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม ได้อธิบายว่า การป้องกันเป็นการควบคุมอาชญากรรมโดยตรงประกอบไปด้วยการใช้มาตรการของการลดช่องทางหรือโอกาสในการกระทำความผิด (Jeffery, 1971) และสอดคล้องกับทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม ได้อธิบายว่า องค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมมีอยู่ 3 ประการ ได้แก่ 1) ผู้กระทำความผิด (Offender) หมายถึง ผู้กระทำความผิดที่มีความต้องการที่จะก่อเหตุอาชญากรรม เช่น ผู้ลอบสังหาร ผู้ก่อการร้าย เป็นต้น 2) เหยื่อ (Victim)/เป้าหมาย (Target) หมายถึง บุคคล สถานที่ ที่ผู้กระทำความผิดต้องการ เช่น บุคคลสำคัญ ผู้นำระดับสูง เป็นต้น และ 3) โอกาส (Opportunity) ในการกระทำความผิด หมายถึง ช่วงเวลา สถานที่ที่เหมาะสมที่จะก่อเหตุอาชญากรรม ซึ่งหากขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งแล้ว จะยับยั้งไม่ให้เกิดอาชญากรรมขึ้นหรือลดโอกาสในการเกิดเหตุอาชญากรรม ซึ่งหมายความว่าหากมีการป้องกันและลดโอกาสในการก่อเหตุโดยมีการวางแผนเพื่อรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญได้อย่างเคร่งครัดรัดกุม อย่างรอบด้าน รวมไปถึงการประยุกต์และปรับใช้ใช้ยุทธวิธีในการรักษาความปลอดภัยให้เกิดความสอดคล้องกับความรุนแรงตามบริบทสถานการณ์ความขัดแย้งในประเทศไทยที่เกิดขึ้นได้ และ2) แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ

2. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ

2.1 ด้านการคัดเลือกบุคลากร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่าควรมีกระบวนการคัดสรรบุคลากรที่เข้ามาปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญที่มีประสิทธิภาพ มีคุณสมบัติเฉพาะที่เหมาะสมกับหน้าที่ อาทิ การทดสอบสมรรถภาพทางร่างกายจิตใจ ทดสอบเชาว์ปัญญา ทดสอบทางจิตวิทยา เป็นต้น ควรเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ เช่น ความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบ มีความเสียสละ มีความซื่อสัตย์ มีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงานร่วมกันในทีมและการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนเอง เมื่อเกิดปัญหาหรือมีความคิดเห็นที่แตกต่างควรต้องเปิดใจยอมรับฟัง สร้างความเข้าใจ และสร้างการมีส่วนร่วมที่ดี เพื่อร่วมกันปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องจากการปฏิบัติงานและควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ในการ

ออกปฏิบัติการกิจอย่างเท่าเทียม ตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีการเลื่อนขั้นยศและค่าตอบแทนตามผลงานอย่างเป็นธรรม เพื่อลดความขัดแย้ง ลดการเอาเปรียบในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานและความสามัคคีภายในทีม จากการศึกษางานวิจัยของ อธิพัฒน์ รักสนอง (2553) เรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญศึกษากรณีข้าราชการตำรวจกองบัญชาการตำรวจสันติบาล ควรให้มีการทำงานเป็นทีม จัดหาอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ พิจารณาความก้าวหน้าให้กับเจ้าหน้าที่ด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม การจัดสวัสดิการค่าตอบแทนอย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้สามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน

2.2 ด้านการประสานความร่วมมือและพัฒนาบุคลากร

ในระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยได้รับเกียรติและบทบาทที่สำคัญในการเป็นประเทศเจ้าภาพจัดประชุมระดับนานาชาตินั้น การรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญได้ปฏิบัติงานที่อยู่ภายใต้สถานการณ์ทางการเมืองที่มีความขัดแย้ง จึงทำให้การรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญนั้นต้องพัฒนาศักยภาพที่มากขึ้นตามไปด้วย เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์จากความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม และภัยคุกคามต่างๆ โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง การใช้จำนวนบุคลากรจำนวนมาก การติดต่อประสานงาน การสร้างความเข้าใจร่วมกัน การฝึกอบรมบุคลากรร่วมกัน ให้เกิดทักษะในการปฏิบัติงาน สร้างความเข้าใจในหลักการที่สำคัญของการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ และสามารถปรับใช้ยุทธวิธีในการปฏิบัติงานให้เกิดความสอดคล้องและควบคุมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางการเมืองของประเทศไทย และเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทางในการพัฒนาระบบมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ ควรส่งเสริมให้มีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ การเปิดการอบรมที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริมให้เข้ารับการฝึกอบรม ส่งเสริมให้เข้ารับการฝึกกับมิตรประเทศ การจัดสรรงบประมาณการให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคคลสำคัญ เป็นต้น (พุทธิรักษ์ ยุติธรรม, 2559)

2.3 ด้านการบูรณาการหน่วยงานด้านการข่าวโดยการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะ

ประเทศไทยยังไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะที่รับผิดชอบด้านระบบการรักษาความปลอดภัยของชาติ โดยจะส่งผลให้ระบบรักษาความปลอดภัยของประเทศ และการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญได้รับการพัฒนาและยกระดับความเป็นมาตรฐานสากลให้มีความทันสมัยและเท่าทันกับสถานการณ์อาชญากรรม ภัยคุกคาม และการก่อการร้ายในรูปแบบต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพมีประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นการสร้างความมั่นคงต่อประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน จากแนวคิดทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) ซึ่งได้อธิบายว่าการป้องกันอาชญากรรมเป็นการควบคุมอาชญากรรมทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งการควบคุมโดยตรงประกอบด้วย การลดช่องทางหรือลดโอกาสในการกระทำความผิด ในขณะที่อ้อมเป็นการควบคุมก่อนที่อาชญากรรมจะเกิด เป็นการควบคุมเพื่อไม่ให้คนคิดที่จะทำความผิด จึงเป็นการสร้างความเชื่อมั่นได้ว่าวิธีการนี้จะทำให้อาชญากรรมไม่เกิดขึ้นในสังคม (Jeffery, 1971) ดังนั้นการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจในรูปแบบ Homeland Security มีหลักการทำงานคือรวบรวมทุกหน่วยงาน ทุกภาคส่วนในการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยเข้าด้วยกัน Homeland Security จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การวางแผนใน

การทำงานง่ายขึ้นสำหรับการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญโดยมีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเดียวกันทั้งหมดทุกหน่วยงาน ในส่วนของข้อเสนอแนะในการจัดตั้ง Homeland Security ในประเทศไทยนั้นจะเป็นการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมที่รุนแรง เช่น อาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้าย การลอบสังหารบุคคลสำคัญ การลอบทำร้ายบุคคลสำคัญ ภัยคุกคาม เป็นต้น เพื่อรักษาความปลอดภัย สร้างความเชื่อมั่นในระบบการรักษาความปลอดภัย และความมั่นคงของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ

โดยในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายรองรับสำหรับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ในกรณีการใช้อาวุธพกพา รวมไปถึงการกำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ อย่างเป็นรูปธรรม จึงควรมีการออกกฎหมายเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญได้รับความคุ้มครองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้อาวุธพกพา รวมไปถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ครอบคลุมในการปฏิบัติงาน และให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น หรือมีการปรับใช้หลักปฏิบัติเดียวกันกับที่ใช้กับเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีการใช้กำลังเพื่อการระงับเหตุและการใช้อาวุธระงับเหตุ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยจะต้องคัดเลือกเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยโดยการผ่านการฝึกอบรม มีวุฒิภาวะ และผ่านการสอบคัดเลือกตามหลักเกณฑ์อย่างโปร่งใส อาวุธพกพาทั้งทั้งสิ้นล้วนต้องเป็นอาวุธที่มีการเบิกจ่ายตามภารกิจและจะต้องนำมาส่งคืนทุกครั้งหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจนั้นๆ โดยห้ามใช้อาวุธส่วนตัวในการปฏิบัติหน้าที่ และกฎหมายจะต้องคุ้มครองเพียงแค่ระยะเวลาในการปฏิบัติงานเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเสนาะ พรรณพิกุล (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย คือ ปัจจัยนโยบาย ยุทธศาสตร์/ยุทธวิธีสภาพที่เป็นจริงยังไม่สอดคล้องใกล้เคียงกับสิ่งที่ต้องการมากเท่าที่ควรกล่าวคือ มีการกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์/ยุทธวิธีที่ดีแล้ว แต่การนำไปสู่การปฏิบัติยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์และการปฏิบัติจริงบางอย่างขัดแย้งกับนโยบายหรือยุทธศาสตร์ที่กำหนด โดยระบบการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญในประเทศไทยนั้นได้มีมาตรฐานและใช้หลักการเหมือนกันเดียวกับ U.S. Secret Service ของประเทศสหรัฐอเมริกา แต่การนำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริง โดยเฉพาะสถานการณ์ความรุนแรงและความขัดแย้งทางการเมือง นั้นยังเกิดปัญหาและอุปสรรคหากเกิดเหตุการณ์การลอบทำร้ายหรือการลอบสังหาร ซึ่งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญไม่มีอำนาจเพียงพอที่จะป้องกันและควบคุมเหตุอาชญากรรมได้อย่างรวดเร็วและเด็ดขาด

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 เสนอให้ภาครัฐดำเนินการออกกฎหมายคุ้มครองและรองรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

1.2 เสนอให้ภาครัฐจัดตั้งหน่วยงาน Homeland Security ของประเทศไทย สังกัดกองบัญชาการกองทัพบก เพื่อเป็นหน่วยงานหลักที่มีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะในการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญและรักษาความมั่นคงของประเทศ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากร เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพเหมาะสม ในการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญซึ่งต้องมีคุณสมบัติเฉพาะ

2.2 ควรมีสวัสดิการและค่าตอบแทน และการเลื่อนขั้นยศที่เหมาะสมที่เป็นธรรมอย่างเท่าเทียมตามผลงานประสิทธิผลและความรู้ความสามารถ

2.3 ควรมีการเสนอนโยบายถึงกระทรวงกลาโหมในเรื่องการบูรณาการในการประสานงานและความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ทหาร และกองตำรวจสันติบาล โดยมีหลักการ รูปแบบ และวิธีการในการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญไปในทิศทางเดียวกัน โดยการฝึกอบรมบุคลากรร่วมกัน และนำศักยภาพ จุดเด่น ของแต่ละหน่วยงานมาปรับใช้ร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง (References)

- จอมเดช ตรีเมฆ. (2564). *ทฤษฎีอาชญาวิทยา*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ประสิทธิ์ ลับไพร. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญในทำเนียบรัฐบาล*. (วิทยานิพนธ์) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพมหานคร.
- พุทธิรักษ์ ยุติธรรม. (2559). *ระบบมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ : กรณีศึกษา ศูนย์รักษาความปลอดภัยกองบัญชาการกองทัพบก*. (วิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี.
- มนตรี จุ้ยยิ้ม. (2556). *ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานการอารักขาบุคคลสำคัญของภาคเอกชนในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง. (2557). 'สังคมลอบสังหาร' การเมือง อำนาจความตาย. สืบค้นจาก <https://www.tcijthai.com/news/2014/12/scoop/5161>
- ศูนย์รักษาความปลอดภัย. (2566). วิสัยทัศน์ พันธกิจ อำนาจหน้าที่. สืบค้นจาก <https://afsc.rtarf.mi.th/%E0%B8%A7%E0%B8%B4>
- เสนาะ พรณพิกุล. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย. *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์*, 2(2), 15-27.
- อธิวัฒน์ รักสนอง. (2553). *ปัญหาและอุปสรรคในการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญศึกษากรณีข้าราชการตำรวจกองบัญชาการตำรวจสันติบาล*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อึ้งนพ ชูบำรุง และอุษิษา เลิศโตมรสกุล. (2555). *อาชญากรรมและอาชญาวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Jeffery, C. R. (1971). *Crime Prevention Through Environmental Design*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Vold, G. (1958). *Theoretical Criminology*. New York: Oxford University